

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. Resolvitur Controversia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

DISPUTATIO VII. DE BEATITUDINE OBJECTIVA.

281. Certum est apud Theologos, & constat à num. 15. Deum esse objectivam nostram beatitudinem. Quæstio autem est in præsentî, quæ nam sint prædicata divina, cujus objectivæ, & essentialis beatitudinis formaliter constitutiva, sive quod idem est, quænam sint illa divina prædicata, quibus intuitivè visis, & amore fructivo amabili amatis, creatura quieta, & satiata maneat, secunda de sua felicitate? Omnia prædicata necessaria absoluta esse de essentia objectivæ beatitudinis constat ex dictis in Tract. de Deo à num. 90. Ubi diximus, ea omnia prædicata esse de metaphysico constitutivo essentia divine; & à num. 130. ubi probavimus, nequaquam posse cognosci unum prædicatum divinum necessarium absolutum, altero non cognito. Beatitudo enim objectiva haberi non potest, quin habeatur Deus, ut est in se, ex illo 1. Joannis 3. *Cum apparuerit, similes erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est.* Ly enim est absolute dictum cadit supra essentiam. Unde omnes Theologi in præsentî conveniunt, esse de essentia objectivæ beatitudinis, quicquid est de essentia metaphysica Dei. Difficultas autem est, an data hypothesi, de qua modo non disputamus, sed eam cum reliquis Theologis ad controversiam supponimus, quod nimirum intuitivè possit cognosci Deus ut unus, quin cognoscatur ut trinus, possit anima essentialiter beari, media visione atque amore ab ipsa pendente. Si enim ita contingeret essentialis objectiva beatitudo consisteret in Deo ut uno: Si autem creatura beari minimè posset, nisi viso etiam Deo ut trino, beatitudo nostra objectiva reponenda foret in Deo ut uno, & ut trino. Plures sunt sententiæ, quæ ad duas præcipuas classes possunt reduci. Prima docet, stare beatitudinem objectivam in Deo ut uno, & ut trino; ita ut si creatura per impossibile videret intuitivè Deum ut unum, eo ut trino non viso, non esset Beata. Ita Vasquez disp. 13. cap. 2. pluresque Thomistæ, quos sequitur Gonertus disp. 2. de beatitud. Secunda sententia tenet, Deum ut unum esse adæquatam, & essentialem objectivam nostram beatitudinem; ita Scotus in 1. dist. 1. quæst. 1. Exim. Doct. 1. 2. disp. 5. Sec. 3. Valentia, Salas, Granadus, Hurtadus, Arriaga, Martanon, Oviatus, pluresque alii tum ex nostris, tum ex externis.

SECTIO I.

Resolvitur Controversia.

282. Suppono 1. Certum esse, Beatos modò videre intuitivè & essentialiter, & omnes divinas Personas, ut constat ex Florentino citato num. 278. at

cùm nulla sint Scripturæ, Conciliorum, aut PP. testimonia, in quibus dicatur, Deum non solum ut unum, sed etiam ut trinum esse beatitudinem nostram essentialem objectivam; exinde rationibus duntaxat Theologis deducendum est, an Trinitas Personarum pertineat ad essentiam, vel solum ad proprietatem objectivæ nostræ beatitudinis. Nulla enim afferuntur testimonia; quæ doceant, Trinitatem essentialem esse beatitudini nostræ objectivæ, sicut sunt plura testimonia, quæ docent beatitudini formali essentiali esse & visionem, & amorem, ut constat num. 195. & 203.

Supp. 2. In statu elevationis gratiam habituales, in qua justî decedunt non solum præferre jus, seu exigentiam ad beatitudinem essentialem, sed etiam ad illius proprietates, nimirum ad actus subsequentes visionem, & amorem fructivum, ad corporis glorificationem, ejusque doctores, ut constat à num. 217. & 225. Unde si per possibile, vel impossibile Beatus non haberet gratiam ita perfectam, qualem de facto habet, sed aliam, quæ tantum exigeret ea, quæ beatitudini sunt essentialia, satis illi esset ad habendam beatitudinem essentialem, de cujus metaphysico conceptu agimus in præsentî. Quapropter ex exigentia gratiæ, quæ de facto datur, minimè possumus inferre, quænam sit essentialis nostra beatitudo objectiva.

Supp. 3. In hypothesi præsentis controversiæ statuentis, quòd daretur visio intuitiva essentia, & non intuitiva personarum, talem visionem fore præcisivam, non autem detractivam, aut immutativam; affirmaret enim, Deum esse unum, sed non negaret, imò neque posset negare, Deum esse trinum, ac proinde cognosceret Deum ut est, non verò aliter, ac est in se. Ratio est, quia actus supernaturalis, ut ex sæpè dictis constat, non potest esse falsus; ac proinde non potest affirmare, quòd Deus non sit trinus, ideoque non potest esse detractivus prædicatorum divinorum: actus enim detractivus negat prædicatum, quod ipsi objecto convenit: sicut & immutativus affirmat, quod objecto repugnat, ideoque dicitur attingere objectum aliter, ac est: actus verò præcisivus non negat objecto prædicatum, quod ipsi convenit, neque affirmat, quod ipsi non convenit, sed affirmat aliquid prædicatum, quod objecto convenit, licet simul præscindat ab alio, quod etiam convenit; ideoque dicitur non cognoscere objectum aliter, ac est, sed ut est in se: sic per actum fidei divinæ, quo credimus, Deum esse unum, præscindendo à Trinitate, attingimus non quidem Deum chymæricum, aut aliter, ac est in se, sed Deum verum, & realem, ut est in se.

Supp. 4. Dari triplicis generis perfectionem.

Prima

Prima dicitur perfectio pura simpliciter simplex, quæ perfectior est quocumque alio realiter ab ipsa distincto. Huiusmodi est essentia divina; cum non possit dari aliquid realiter ab illa distinctum, quin sit multò minùs perfectum, quàm ipsa essentia divina. Unde essentia divina continet aut formaliter, aut eminenter per conceptum simpliciter simplicem omnem perfectionem possibilem; quæ de causa ipsa sola ratione sui est tam perfecta, ac tota Trinitas; & quæcumque Persona divina ratione essentia, cum qua identificatur, aut ratione identificabilitatis, est tam perfecta ac tres simul divinæ Personæ: continentia enim eminentialis per conceptum simpliciter simplicem est tam perfecta, ac continentia formalis per conceptum non simpliciter simplicem. Quæ est ratio Augustini Serm. 38, de Temp. dicens: *Tantus solus est Pater, vel solus Filius, vel solus Spiritus Sanctus, quantum est simul Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus.* Exinde perfectio simpliciter simplex obiectum primum dicitur voluntatis divinæ. Secunda dicitur perfectio pura non simpliciter simplex: huiusmodi est quæcumque perfectio, aut relativa, aut contingens identificata cum essentia divina; nam una relatio non est perfectior aliâ realiter ab ipsa distincta; neque unus actus divinus contingens est perfectior aliò, à quo potuisset excludi. Tertia dicitur perfectio mixta cum imperfectione, qualis est quæcumque perfectio creata, cum sit impotens habere identitatem cum illimitatione. Quamobrem beatitudo essentialis obiectiva non constituitur ex quacumque bonitate attracta à visione beatifica; aliter constitueretur ex intrinseca bonitate possibili creaturæ, quam Deus necessariò cognoscit per ipsam cognitionem, qua cognoscit se ipsum: sed tantum constituitur per bonitatem, quæ sit primum divinæ voluntatis obiectum. Illis politis

286. Affero cum secunda sententia. Sub hypothese, quòd rationalis creatura intuitivè videret Deum ut unum, licet ipsum non videret ut trinum, adhuc retineret essentialem suam beatitudinem; ac proinde Deus intuitivè visus ut trinus non constituit essentialem beatitudinem obiectivam creaturæ. Prob. 1. Essentialis beatitudo obiectiva creaturæ est ultimus per se finis creaturæ, ut adversarii fatentur, & constat à num. 15. atqui ultimus per se finis creaturæ non constituitur per Deum ut trinum, sed per Deum ut unum; ergo &c. Prob. min. Finis per se ultimus creaturæ, & primum principium idem prorsus sunt, sibi que ad invicem correspondent, ut fatentur adversarii, & constat ex Scriptura cit. num. 16. & ex Catech. Rom. cit. num. 195. Atqui 1. creaturæ principium non est Deus ut trinus, sed ut unus; aliter creatura non solum connecteretur cum Deo ut uno, sed etiam cum Deo ut trino, quòd adversarii constanter negant; ergo &c.

287. Confir. & explicatur hæc ratio. Virtus ad extra productiva stat in sola essentia, sive omni-

potentia realiter, & virtualiter idem: non autem in relationibus virtualiter ab ipsa distinctis ideoque manente divina essentia, licet per impossibile relationes non manerent, persisteret tota virtus creaturarum productiva, ipsarumque primum principium: quæ de causa docent ipsi adversarii, & ferè omnes Theologi in Tract. de Trin. creaturam connecti cum omnipotentia, sive cum Deo ut uno; non autem cum relationibus, sive cum Deo ut trino: si enim omnipotentia non esset tota, & adæquata virtus ad extra productiva, sed hæc ulterius includeret relationes, cum una Persona divina non constitueretur per relationem alterius, fieret exinde, quòd neque esset una indivisibilis causa divina producens creaturam, quòd non est consonum fidei: sicut enim Pater adæquatè est Deus, & Filius adæquatè est Deus, & Spiritus Sanctus adæquatè est Deus, & non alter, sed idem Deus, quia unaquæque divina Persona identificat sibi non quidem alteram, sed eandem indivisibilem adæquatam Deitatem, ut constabit num. 293. Ita similiter Pater est adæquata divina causa producens creaturam, Filius est adæquata divina causa producens creaturam, & Spiritus Sanctus est adæquata divina causa producens creaturam; quia unaquæque divina Persona identificat sibi non quidem alteram, sed eandem indivisibilem essentiam, seu omnipotentiam, quæ est adæquata divina virtus, & causa creaturarum productiva; exindeque ut docent Concilia, verè inseparabilia sunt opera Trinitatis ad extra; ergo primum creaturarum principium non est Deus ut trinus, sed ut unus: ac proinde & ultimus per se creaturarum finis erit Deus ut unus, secus autem ut trinus.

Prob. 2. Visio intuitiva solius essentia divinæ perpetuam felicitatem promittentis, & amor ab ipsa dependens est affectio primi principii, ut bonum est infinitum essentialiter depulsivum omnis miseria creaturæ; atqui obtento primo principio ut est bonum infinitum, & essentialiter depulsivum omnis miseria creaturæ, manet creatura quæta, & satiata, atque aded cum essentiali sua beatitudine; ergo visio intuitiva solius essentia divinæ perpetuam felicitatem promittentis cum amore ab ipsa pendente, satis est, ut creatura obtineat essentialem suam beatitudinem. Confir. 1. Contra Thomistas ex ipsorum principiis: Visa, & amata divina essentia, etiam si non viderentur Personæ, ostenderetur, & amaretur omne bonum; cum relationes, ut ferè omnes Thomistæ docent, nullum in se contineant bonitatem, nisi bonitatem solius essentia; atqui essentia beatitudinis stat in eo, quòd sit amatum, & ostensum omne bonum, juxta illud Ex. 19. *Ego ostendam omne bonum tibi;* ergo &c. Confir. 2. Sola essentia divina est obiectum formale visionis beatificæ juxta communem Thomistarum sententiam; atque aded cum specificatio actus sumatur ab obiecto formali, ut ipsi docent, manente sola essentia, maneret totum specificativum visionis beatificæ:

cæ:

ca: atqui manente toto specificativo visionis beatificae, maneret visio beatifica; ergo visio, quae intrueretur essentiam divinam, licet non videret relationes, esset beatifica; ac proinde beatitudo essentialis objectiva reponenda est in sola essentia divina.

289. Resp. Gonertus, talem visionem nequaquam fore beatificam; quia visio beatifica videt Deum, ut est in se: Deus autem est in se non est solum unus, sed etiam trinus: cumque illa visio non videret Deum ut trinum, non videret Deum, ut est in se; ex quo deficeret à ratione beatificae. Contrà tamen primò. Visio intuitiva, quae intuitivè videret essentiam divinam non visis relationibus, videret Deum ut est in se unus, licet non videret Deum, ut est in se trinus: sed ex eo, quod videret Deum, ut est in se unus, licet illum non videret, ut est in se trinus, videret illum secundum id, quod est objectum essentialis beatificum, ut constat à num. 286. ergo &c. Contrà secundò. Actus supernaturalis fidei, quo aliquis credit Deum ut unum, nihil cogitando de Deo ut trino, non attingit Deum aliter, ac est in se, sed Deum, ut est in se: ergo visio intuitiva, quae videret Deum ut unum, quin videret Deum, ut trinum, non videret Deum aliter, ac est in se, sed Deum, ut est in se.

290. Contrà 3. & quaero ab adversario, quid intelligat per *ly ut est in se*. Si enim intelligat, quod visio nequit esse beatifica, quin attingat Deum omni modo, quo est attingibilis, cum Deus sit in se attingibilis comprehensivè per cognitionem, qua se ipsum cognoscit, & nulla creatura possit Deum comprehendere; in hoc sensu nulla creatura cognosceret Deum, ut est in se: ac proinde nulla visio creata esset beatifica, quod est contra fidem. Si verò intelligat, quod non solum attingatur unitas, sed etiam Trinitas, est purè respondere per quaestionem; quaerimus enim rationem, cur ita debeat esse, quandoquidem visio essentiae divinae perpetuam felicitatem promittentis est quiesca possessio infinitae bonitatis Dei, ut est in Deo ut uno; atque adeò ut est potens excludere à creatura omnem miseriam, eamque quietam, & satiatam habere in aeternum. Qua de causa est vera possessio Dei ut primi principii, quod quidem verum principium primum convertitur cum ultimo fine per se creaturae: dum enim adversarius nullam reddit rationem, indissolubile tamen relinquit argumentum nostrum.

291. Prob. 3. Si per impossibile Deus non esset trinus in Personis, ejus tamen intuitiva visione, & amore fruitivo homo beatificaretur, non minus, quam ab ipso ut uno posset produci; sicut enim perfectio personalitatem non pertinet ad essentialiam exigentiam creaturae ex num. 287. Sed ad exigentiam Dei; ita neque pertinet ad essentialiam comprehensionem Dei; ergo essentialis beatitudo hominis non exigit visionem personalitatem. Antecedens patet; quia sicut in ea hypothese maneret primum creaturae princi-

pium, ita maneret summum bonum; & summum verum; ac possessum pro ut est in se, possidentem beatificaret. Consequentia verò probatur. Ideo colligimus, relationes non esse de essentia Dei, ut est in se, principium creaturatum, quia si per impossibile perirent relationes, Deo remanente ut uno, salvaretur in eo ratio primi principii: ergo si in data hypothese essentia beatitudinis subsisteret, rectè colligitur, illam non petere essentialiter visionem divinam Personarum; atque Deum ut unum esse objectum sufficiens ad nos beatificandum. Confir. visio quae defectò creatura videret Deum ut unum, non esset minus perfecta, quam visio, quae in illa hypothese videret Deum ut unum; ergo si visio in illa hypothese sufficiens esset ad essentialiam creaturae beatitudinem, etiam defectò sufficiens erit ad essentialiam beatitudinem creaturae.

Resp. Gonertus, visionem, quae videret modò Deum tantum ut unum, non fore minus perfectam in ratione visionis, bene verò in ratione beatificantis. Ratio est, quia in ea hypothese, ea visio non solum esset visio, sed etiam beatitudo formalis, cum videret Deum, ut est in se; modò verò si visio videret tantum Deum ut unum, cum non videret Deum, ut est in se, solum haberet rationem visionis, non verò rationem beatificantis. En iterum petitionem principii & quidem clariùs patentem, atque contra principia philosophica pugnantem. Quamobrem contrà primò. Quamvis homo defectò non solum sit animal rationale, sed etiam admirativum, risibile &c. essentia metaphysica hominis defectò non est admirativum, risibile &c. Sed tantum animal rationale, eo vel maxime, quod si per impossibile daretur animal rationale, & non daretur admirativum, risibile &c. adhuc persisteret tota essentia metaphysica hominis; ergo si manente visione unitatis, quin maneret visio Trinitatis, adhuc persisteret essentialis creaturae beatitudo, ac proinde visio, quae defectò datur, non constituitur in esse beatitudinis essentialis, prout attingit Trinitatem, sed prout attingit unitatem. Contrà 2. Expressio Trinitatis non requiritur ut visio attingat primum creaturae principium, atque infinitum ipsius bonum, ut constat à num. 287. & 289. ergo neque ut sit essentialiter beatificans.

Prob. 4. Relationes non sunt de constitutivo essentiae divinae, ut essentia est in se; atque adeò visio essentiae divinae praecise, ut est in se, non debet se extendere ad videndas relationes; atqui visio essentiae divinae praecise, ut est in se, sufficiens est ad essentialiam creaturae beatitudinem; ergo ad essentialiam creaturae beatitudinem non requiritur visio personalitatem. Consequentia tenet, & minor videtur certa; cum essentia Dei, ut est in se, sit primum principium, & bonum essentialiter infinitum. Major verò constat ex Tractatu de Deo à num. 86. tum etiam ex Concilio Lateran. Maximo cap. 2. deficiente, *Essentiam divinam esse eandem indivisibilem*

visibilem per identitatem in Patre, in Filio, & in Spiritu Sancto, qualis non esset, si constitueretur per relationes. En Concilii Verba: *Qualibet trium Personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, sive natura divina, qua sola est universorum principium, præterquam aliud inveniri non potest.* Et infra agens de natura, sive substantia, quam Pater Filio communicavit, *Dici non potest, quid partem suæ substantiæ illi dederit, & partem retinuerit ipse sibi, cum substantia Patris indivisibilis sit.* Pater ergo, quod sine ulla diminutione Filius nascendo substantiam Patris accepit: & ita Pater, & Filius habent eandem substantiam: & sic eadem res est Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus ab utroque procedens. Tum etiam sexta Synodus generalis ac 11. *Sancti Trinitas numerabilis Personarum facta est substantiis, sive Sancta Unitas extra omnem numerum est; & hæc quidem indivisibilem habet divisionem, & inconfusam gerit conjunctionem.* Sic etiam Concilium Toletanum 11. *In relatione enim Personarum numerus cernitur; in divinitatis vero substantia, quod numeratum sit, non comprehenditur.*

294. Resp. Gonnertus dupliciter posse considerari constitutionem divinæ naturæ, scilicet ut physica, & ut metaphysica. Physica Dei constitutio, aut ipse, coalescit ex omnibus prædicatis divinis tam absolutis, quam relativis; cum omnia Dei prædicata sint realiter identificata cum Deo: metaphysica verò illius constitutio fit per illam perfectionem, quæ primò obijcitur intellectui cum fundamento in re, & se habet veluti radix, & origo aliarum; & hoc genere constitutionis Deus constituitur per ipsum intelligere purissimum, & actualissimum. Unde licet relationes non sint de metaphysica constitutione divinitatis, pertinent tamen ad illam essentialiter secundum physicam constitutionem: cum autem visio beatifica essentialiter petat terminari ad Deum, prout est in se physice, non verò prout obijcitur inadæquatis conceptibus nostri intellectus, essentialiter petit terminari non solum ad naturam divinam, & attributa, sed etiam ad relationes, & Personas; atque adeò si non terminaretur ad Personalitates, licet terminaretur ad essentiam, non esset beatifica. Quor & quanta difficillima dictu in hac responsione contineantur, satis constat ex dictis. Quapropter

295. Contra 1. Pater æternus producendo filium, non solum communicat illi essentiam divinam metaphysice sumptam, verum & physice, & realiter acceptam, & ut est ad extra reale, & physicum omnium principium, ut constat ex Lateran. cir. num. 293. atqui non communicat illi relationes; ergo relationes non sunt de constitutivo essentia realis, & physicae Dei. Contra 2. Essentia physica, sive apellatur substantia, sive essentia, sive natura, est eadem indivisibilis per identitatem in Patre, in Filio, & in Spiritu Sancto, ut constat ex eodem Lateran. cir. Atqui si essentia physica Dei constitueretur ex relationibus, non esset eadem indivisibilis per identitatem in Pat-

R. P. Gormaz Theolog. Tom. 1.

re, in Filio, & in Spiritu Sancto, cum una relatio non sit indivisibiliter altera, sed realiter ab altera distincta, ut constat ex fide: aliter non darentur in Deo tres Personæ realiter distinctæ, quod est contra fidem. Ergo essentia physica Dei non constituitur per relationes. Contra 3. Pater est idem indivisibilis physicus realis, & verus Deus, ac Filius, & Spiritus Sanctus: tum etiam Filius est indivisibilis idem physicus, realis, & verus Deus, ac Pater, & Spiritus Sanctus: tum etiam Spiritus Sanctus est idem indivisibilis physicus, realis, & verus Deus, ac Pater, & Filius: atqui non sunt eadem indivisibilis Personalitas; ergo Deitas sive essentia Dei realis, & physica, non constituitur per Personalitates. Ex dictis

296. Fit 1. Essentiam divinam esse de constitutivo essentiali beatitudinis nostræ objectivæ; ac proinde constituere beatitudinem objectivam, quidquid essentialiter constituit essentiam physicam Dei: cum autem essentia physica Dei constituitur ex omnibus prædicatis necessariis absolutis, quorum quodlibet formaliter consideratum dicitur etiam essentialiter attributum, ex dictis à num. 109. de Deo, exinde hæc omnia sunt essentia nostræ beatitudinis objectivæ. Fit 2. Essentia Dei physice sumpta ita indivisibilem esse, ut non admittat prædicata ejus constitutiva, nedum realiter, verum neque virtualiter intrinsece inter se distincta. Ratio est, quia inter prædicata Dei necessaria absoluta, nulla reperiri potest distinctio virtualis intrinseca, ut late constat à num. 130. de Deo. Fit 3. Essentiam divinam, atque volitionem cum ipsa identificatam, qua Deus vult se per totam æternitatem creaturæ communicare, esse de constitutivo essentialis objectivæ beatitudinis, non minus, quam volitio, quæ Deus vult creaturam producere, sit de constitutivo in actu secundo principii divini producentis: ad eum quippe modum, quo promissio divina dandi gloriam dicitur à Theologis esse de constitutivo objecti spei nostræ Theologiæ: Ratio est, quia nostra spes Theologica fundatur in Deo auxiliante, & promittente; ita nostra certa beatitudo in Deo conferente æternam felicitatem, ut constat à num. 217.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

297. Objic. 1. Ut essentia divina sit sufficiens objectum ad nos beatificandum, debet videri, ut est in se: atqui illa visa sine Personis, non videtur, ut est in se, ergo ut sic non est ad beatificandum sufficiens: consequentia tener, & min. videtur certa; nam Deus ut est in se, nõ solum est unus, sed etiam trinus absq; ulla distinctione reali inter essentiam, & relationes: atq; adeò visa per impossibile essentia divina sine Personis, Deus non videretur, ut est in se. Maj. verò probatur ex illo 1. Joan. 3. *Cum apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum, sicuti est.* Ubi causalitas illa *Quoniam* significat causam, seu rationem à priori, cur visio Dei sit beatifica; nimirum quia terminatur ad illum, ut est in se; ergo &c.

Pp

Confr.